

PATENTNI SPIS BR. 1408.

A. G. vormals Skodawerke, Plzenj.

Škrinjata podvlaka za top sa točilom.

Prijava od 30. septembra 1921.

Važi od 1. januara 1923.

Pravo prvenstva od 25. juna 1917. (Austrija).

Predmet pronalaska jeste platforma u vidu ormara za top sa nasadjenim ili djelomicice posve u platformi spuštrenom okretnicom koja omogućuje zakretanje topa za 360°, pri čemu se mogu radi lakšeg prevoza kako platforma tako i okretnica rastaviti na više dijelova tako, da se svaki dio platforme sa pripadnim dijelom okretnice može zasebno prevoziti.

Kod topova, koji ne pucaju izravno sa vozila, na kom se prenose, dakle kod topova većega kalibra, jeste pitanje topove osnovice, dakle pitanje topove platforme, na različit način riješeno.

Jedan poznati način topove podvlake jeste onaj, pri kom se priredbom betonskog temelja zgotovi podvlaka, na koju se top okretno montira pomoću okretnice ili pomoću pivot-čepa i kružne tračnice (ili sklizne ploče).

Ta vrsta podvlake imade nedostatak, što njezina izgradnja zahtijeva vrlo mnogo vremena. Također je i vrlo skupa, budući da se pri svakoj promjeni mjesta mora zgotoviti nova podvlaka. Što se tiče vremena za izgradnju, to je potrebno već za samo betoniranje neko izvjesno vrijeme; otvrdnuće svježeg betoniranog temelja iziskuje i kod upotrebe brzo tvrdnućeg materijala čitav niz dana. Ako dakle kao što se praktično vrlo često događa, dodje do toga, da se u najkraće vrijeme po izboru položaja ima da puca, nije to sa takovom betonskom podvlakom uopće moguće. Pa i iskorisćavanje topa sa takovom podvlakom loše je, jer se zaradi gore spomenutih poteškoća položaj tek rijetko mijenja.

Druga vrsta topove podvlake jest ta, pri kojoj se izgradnjom drvenog roštilja zgotovi podvlaka, na koju se top okretno montira pomoću okretnice ili pomoću pivot-čepa i kružne tračnice odnosno sklizne ploče.

Ta vrsta podvlake iziskuje manje vremena za izgradnju nego li predjašnja, ona je za upotrebu i jeftinija, jer se ne mora svaki puta iznova graditi, imade ali ipak jošte mnogo nedostataka. Da se naime drvenom roštilju udijeli nužna otpornost, moraju se pojedini balvani podvlake valjano ozubiti i zašrafiti. Način takvog spajanja donosi sobom to, da tek rijetki balvani mogu uvijek ostati međusobno spojeni tako, da se pri transportu podvlaka rastavlja u mnogo pojedinih dijelova, koje valja tek na licu mjesta opet spojiti i prišrafiti. Nu i drvo neprestano radi, naročito pri kišovitom vremenu, pak budući da se ozubi i šarafne rupe pri slaganju moraju točno pokrivati, to ovo sastavljanje pojedinih dijelova pri ugradnji kao i rastavljanje pri razgradnji očituje još vazdan poteškoća. Daljnji je nedostatak, da je dosada bilo tek moguće izvjesti u jednom smjeru ozubljenje balvana, koji kod pucaanja naravno moraju poprimiti horizontalni udarac. Ako se ozubljenje izvede u dva jedan k drugom okomita smjera, to porastu gore spomenute poteškoće tako, da se praktična uporaba podvlake stavlja u sumnju. Prema tome je neznatan opseg zakretanja topa sa većim horizontalnim posunima pri malenom okomitom tlaku, dakle kod topova sa plohom putanjom, budući da

se s takovima može pucati samo do od pri-like 20 na lijevo i na desno od glavnog smjera hitca. Takove drvene podvlake trpe također mnogo u uporabi te je njihova trajnost uslijed toga neznatna.

Predmet pronalaska jeste podvlaka sa okretnicom, koja uklanja nedostatke prije spomenutih podvlaka.

Podvlaka se sastoji od zakovane (nitovane) škrinje, koja se može izvesti i kao bubanj (valjak). Uporaba zakovane konstrukcije dozvoljava, da se kraj velike čvrstoće u svim smjerovima sačuva mala težina škrinje. U toj škrinji, posvema ili već prema danom slučaju tek djelomice zapušteno ili također samo nasadjeno na nju, već prema vrsti topa, nalazi se okretnica, na kojem se zapravo izgradi top. Kod manjih topova može se i lafeta sastojati neposredno iz jednog komada sa okretnicom. Okretnica i podvlaka sačinjavaju prema tome organsku cjelinu, koja se takva, kakva je, na mjestu ugradnje u pripravljeni jamu (rupu) uloži. Polaganje podvlake ograničuje se prema tome na spuštanje kompletne škrinjate podvlake sa okretnicom u jamu, zahtijeva zato samo razmjerno vrlo kratko vrijeme; isto naravno vrijedi i za izdizanje podvlake iz jame pri razgradnji topa. Budući da takva škrinjata podvlaka imade na sve strane veliku čvrstoću, a okretnica i bez toga dozvoljava zakretanje topa u svakom smjeru, to se dobiva zakretajni opseg topa uz primjenu takovih podvlaka sve do 360°.

Upotreba takve nedjeljive podvlake ipak je moguća samo do izvjesnih granica. Te su granice dane s jedne strane uslijed najveće težine, koja se daje još na cestama pomicati, a s druge strane uslijed profila propusta i t. d., koji uvjetuju izvjesne najveće širinske i visinske izmjere komada, koji se imadu prenašati.

Za takve slučajeve, koji pri velikim kalibrima skoro uvijek predleže, predviđeno je dakle prema predležećem pronalasku razdijeljenje podvlake, a s njom također i okretnica u dva ili više dijela. Rastavne plohe su okomite ravnine, koje zajednički prolaze kroz škrinju podvlake i okretnice. Pri prevažanju sadržaje onda svaki dio podvlake njemu odgovarajući dio okretnice, koji je u njemu pomoću kakvegod naprave pričvršćen. Na mjestu ugradnje ti pojedini tereti istovare se sa svog transportnog vozila i međusobno se zašrafe. Besprikorno sklapanje kako pojedinih dijelova podvlake, tako i okretnica daje se lako provesti pomoću šrafa, budući da ne nastupaju poteškoće kao kod drvenih podvlaka, naime

popuštanje drva i rastezivanje istog pri promjeni vremena. Čvrsto zajedno prišrafljeni dijelovi tvore potom opet jednotu, za koju vrijedi sve to, što je prije rečeno za jednodjelnu podvlaku. Jedina razlika spram nje sastoji se u tom, da se prije spuštanja u jamu pojedini dijelovi moraju tek međusobno prišrafiti, a to je posao, koji iziskuje tek kratko vrijeme. Za razgradnju podvlake vrijedi naravno isto. Kompletna podvlaka kao cjelina izdigne se iz jame i onda se tek rastavljanjem šarafnih spojaka razloži za transport u pojedine dijelove.

U slici je *b* podvlaka, a *d* okretnica, *k* predstavlja povodnicu na kuglice, pomoću koje je okretnica uloženo u podvlaku. Umjesto kuglica mogu se naravno upotrebiti valjci ili ina koja shodna naprava. Sa *m* su označene rupe šarafa u djelomičnom sljubu podvlake; su *n* rupe u djelomičnom sljubu okretnice. Uz pripomoć šarafa, koji u te rupe pristaju, izvede se spajanje obih polovica podvlake i okretnice. Slika 1 prikazuje pogled na dio plohe jedne polovine podvlake i okretnice; slika 2 presjek okomito na djelomični sljub kroz sredinu točila. U slici 2 također je kroz 1 označen položaj latete na podvlaci. U slici 3 naran je tloert, pri čemu se točilo nalazi u onom položaju, u kojem je pri transportu u obim polama podvlake uloženo, dakle u onom položaju, u kojem djelomični sljubovi od podvlake i okretnice leže u jednoj ravnini. Točkocrtkani položaj odgovara odklonu okretnice za 60°. U slici 4 prikazana je jedna pola podvlake sa u njoj sadržanim dijelom točila u natovarenom stanju (pri prevažanju željeznicom), da se predoči u tom osobitom slučaju potreba razdijeljenja čitave podvlake u dva dijela, jer kako se to vidi, ide sama polovina podvlake još samo upravo kroz protil.

PATENTNI ZAHTEVI:

1.) Prenosiva platforma za top, naznačena pomoću zakovanog u vidu ormana limenog tijela, koje je spojeno sa unaokolo okretnom okretnicom i tako kao jedinstven komad može se uložiti u jamu za platformu.

2.) Prenosiva platforma za top po zahtjevu 1.), naznačena tim, da u slučaju — ako obziri na transport iziskuju već unapred podjelu platforme — to razdijeljenje uslijedi pomoću okomitih dijelećih ravnina zajedničkih za podvlaku i okretnicu, čime se postizava, da se svaki dio okretnice može prenašati u pripadnom dijelu platforme, ako je samo osiguran protiv prevrnuća u podvlaci pomoću kojeg sredstva za učvršćenje.

Fig. 1

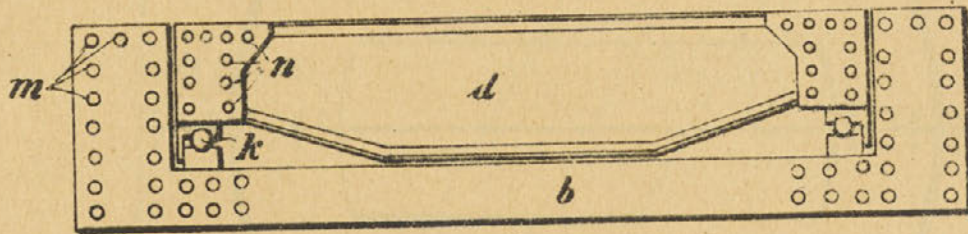

Fig. 2

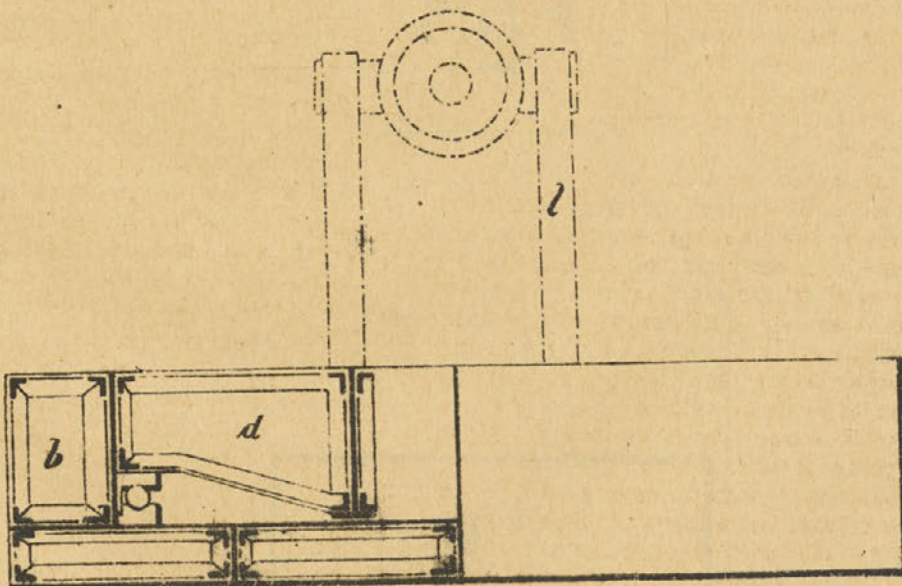

Fig. 3

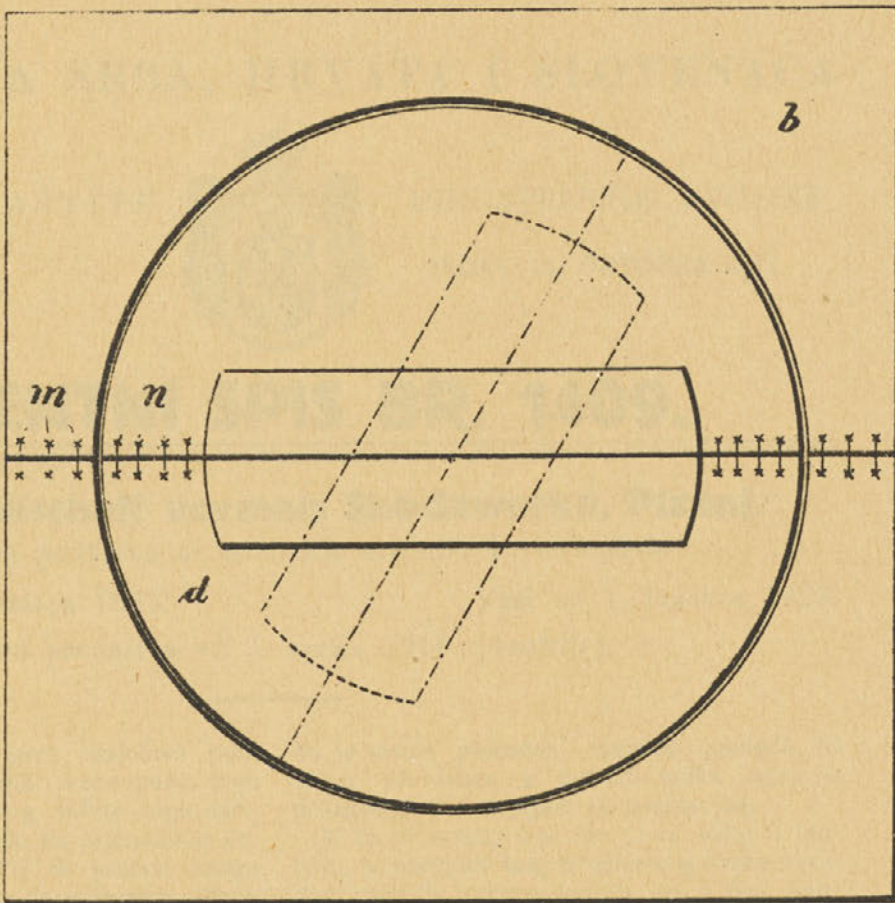

Fig. 4

